

- Тримісячна онлайн-програма акселерації Challenger AI 3.0 від CIVITTA[9].

Тож підтримка стартапів відіграє ключову роль у стабільному розвитку економіки України в умовах війни. Стартапи здатні забезпечити економіку новими технологіями, робочими місцями та ідеями, що сприяють модернізації традиційних секторів і формуванню нових галузей економіки. Тому для цього потрібна цілеспрямована державна підтримка, оскільки стартапи є рушійною силою для економіки, яка перебуває в стані адаптації до сучасних викликів. Відтак інвестування в молоді підприємства – це вклад у майбутнє України.

Список використаних джерел

1. Як забезпечити економічне зростання в умовах війни. *Економічна правда*. URL: <https://epravda.com.ua/columns/2023/03/3/697664/index.amp>
2. Як після війни Україна має відновлювати економіку та бізнес. Велике дослідження. *Forbes Ukraine*. URL: <https://forbes.ua/money/yak-pisslya-viyni-ukraina-mae-vidnovlyuvati-ekonomiku-ta-biznes-velike-doslidzhennya-deloitte-15122022-10501>
3. Урядовий проект від держави “єРобота”, який надає гранти бізнесам. *Міністерство економіки України*. URL: <https://me.gov.ua/Documents/Detail?lang=uk-UA&id=94321ef8-1418-479c-a69f-f3d0fdb8b977&title=Robota-GrantiVidDerzhaviNaVidkrittiaChiRozvitokBiznesu>
4. Сім грантових програм для tech-стартапів. *Економічна правда*. URL: <https://epravda.com.ua/publications/2024/04/22/712670/>
5. Європейська інноваційна рада. *Сайт “Горизонт Європа”*. URL: <https://horizon-europe.org.ua/uk/structure/pillars/p-3/eic/>
6. Безкоштовні навчальні програми з підприємництва та економіки для молоді. *Junior Achievement Україна*. URL: <https://ja-ukraine.org>
7. Навчально-інвестиційна програма для стартапів. Бізнес-інкубатор ЕО, *Сайт центру розвитку “Час змін”*. URL: <https://chaszmin.com.ua/navchalno-investytsijna-programa-biznes-inkubator-eo>
8. UWE-Hub: Онлайн-хаб підтримки стартапів і бізнесу українців. *CSR Ukraine*. URL: https://csr-ukraine.org/news/uwe_hub-onlayn-khab-pidtrimki-startapiv-i-biz
9. Акселераційна програма Challenger AI 3.0. *Mind*. URL: <https://mind.ua/education/1868-challenger-ai-accelerator-3-0-na-sesiyi-qanda>

Панченко С.Т.

Ліцей «Фінансовий» м. Києва,

учениця 10 класу,

вихованка КЗПО «Київська Мала академія наук учнівської молоді»

АНАЛІЗ ІНВЕСТИЦІЙНОЇ ПРИВАБЛИВОСТІ СТРАТЕГІЧНО ВАЖЛИВИХ ПІДПРИЄМСТВ В СУЧАСНИХ УМОВАХ

На сучасному етапі розвитку економіки, фондовий ринок постає як головний механізм розміщення і продажу акцій. Інвестиції - це фундаментальна частина економічної діяльності, яка визначає процес зростання економічної активності в цілому. У сучасних умовах інвестиції є найважливішим способом забезпечення виходу України з економічної кризи, здійснення змін у національній економіці, упровадження сучасного технологічного прогресу та підвищення якості економічної діяльності на мікро- та макрорівнях.

Підприємства «Укртелеком», «Укренергомашини» та «Київмедпрепарат» відіграють ключову роль у забезпеченні енергетичної та економічної безпеки України.

«Укртелеком» забезпечує функціонування телекомунікаційної інфраструктури, яка є основою для інформаційної безпеки, зв'язку. Його діяльність важлива для кібербезпеки України.

«Укренергомашини» є виробником енергетичного обладнання, яке сприяє модернізації енергетичного сектора, зменшує залежність від імпорту та посилює енергетичну безпеку, що особливо актуально в умовах зовнішніх загроз і перебудови енергетичної інфраструктури.

«Київмедпрепарат» відіграє важливу роль у збереженні громадського здоров'я, забезпечуючи доступ до життєво необхідних лікарських засобів. Фармацевтична продукція підприємства критично важлива під час війн та пандемій.

Оцінка інвестиційної привабливості акцій дозволяє інвесторам ефективно розподіляти фінансові ресурси, мінімізуючи ризики та максимізуючи дохідність. Інвестиційні рішення мають базуватися на ґрунтовному аналізі фінансових показників компаній, їхнього ринкового потенціалу та ризиків.

Для відбору інвестиційно привабливих акцій є ряд показників, які слід враховувати при виборі. Важливо аналізувати такі показники як:

- P/E – співвідношення ринкової капіталізації (P) та прибутку (E);
- P/B – співвідношення ринкової капіталізації (P) та вартості активів (B);
- P/S – співвідношення ринкової капіталізації (P) до його річного виторгу (S);
- P/FCF – співвідношення ціни та вільного грошового потоку ($P/FCF = P / (OCF - CAPEX)$), $CAPEX = PP\&E1 - PP\&E2 + D + A$, де PP&E1 - основні засоби поточного періоду, PP&E2 - основні засоби попереднього періоду, D - знос A - амортизація; OCF – операційний грошовий потік, Q - кількість акцій, P - ціна акцій;
- EV/EBITDA – співвідношення реальної вартості компанії (EV) та прибутку до оподаткування, амортизації та дивідендів (EBITDA); $EV = \text{Активи} - (\text{довгострокові} + \text{короткострокові зобов'язання})$ $EBITDA = \text{Чистий прибуток} + \text{Податок} + \text{Амортизація} + \text{Відсоток (відсоток по депозитам – відсоток по кредитах)}$
- EPS – відношення чистого прибутку до кількості випущених акцій;

–RR (коефіцієнт реінвестування – відношення зміни нерозподіленого прибутку (не покритого збитку) та резервного капіталу з попереднього періоду та поточного періоду до чистого прибутку. Показник рахують у відсотках.

Для оцінки інвестиційної привабливості вітчизняних підприємств-емітентів були використані фінансові звіти 2022 року ПАТ «Укртелеком», «Центрэнерго», «Київмедпрепарат».

Таблиця 1.

Фінансові показники підприємств-емітентів «Укртелеком», «Центрэнерго», «Київмедпрепарат»

Показник	ПАТ «Укртелеком»	ПАТ «Укрэнергомашины»	ПАТ «Київмедпрепарат»	Нормативне значення
P/E	-0,7	674,5	-13,78	<25
P/B	0,11	0,02	1,41	<1
P/S	0,38	0,21	1,37	<10
P/FCF	-4,12	-0,02	-5,43	<15
EV/EBITDA	18,6	0,39	25,9	<10
EPS	-0,129	0	-18,43	Що вище, то краще
RR	89,07%	49,84%	100%	100%,

Нижче наведена динаміка цих показників для кожного емітента за період з 2018 по 2022 роки.

Укртелеком

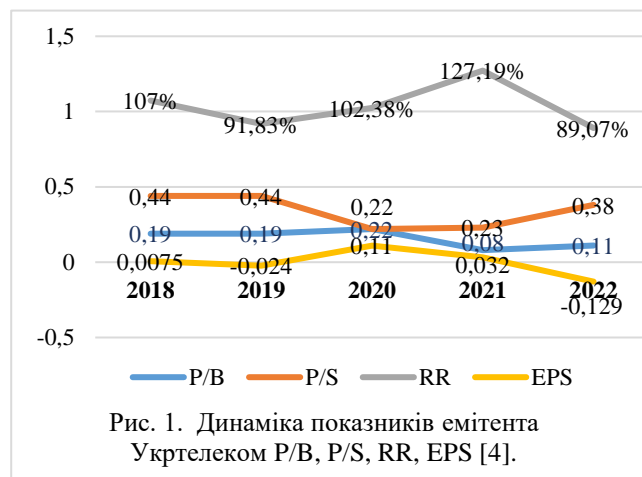

Рис. 1. Динаміка показників емітента Укртелеком P/B, P/S, RR, EPS [4].

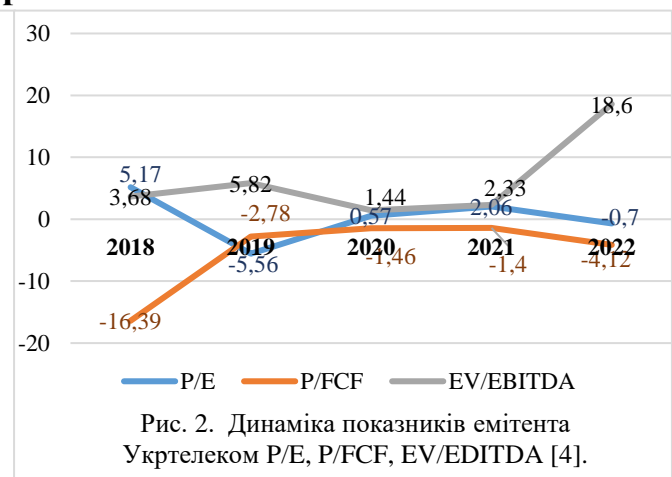

Рис. 2. Динаміка показників емітента Укртелеком P/E, P/FCF, EV/EBITDA [4].

Київмедпрепарат Укренергомашини

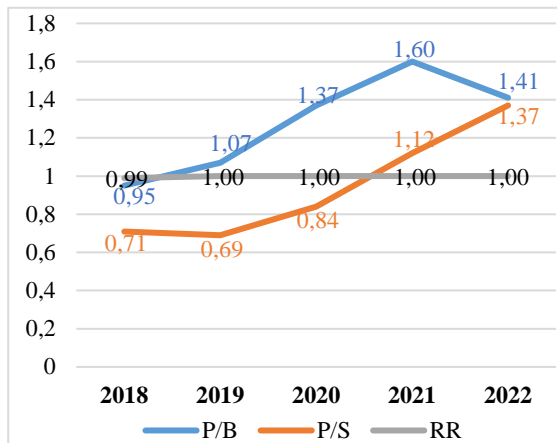

Рис. 3. Динаміка показників емітента Київмедпрепарат P/B, P/S, RR [5].

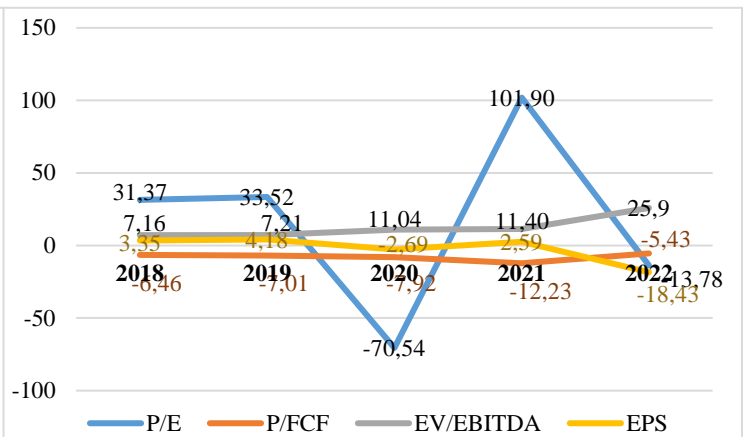

Рис. 4. Динаміка показників емітента Київмедпрепарат P/E, P/FCF, EV/EBITDA, EPS [5].

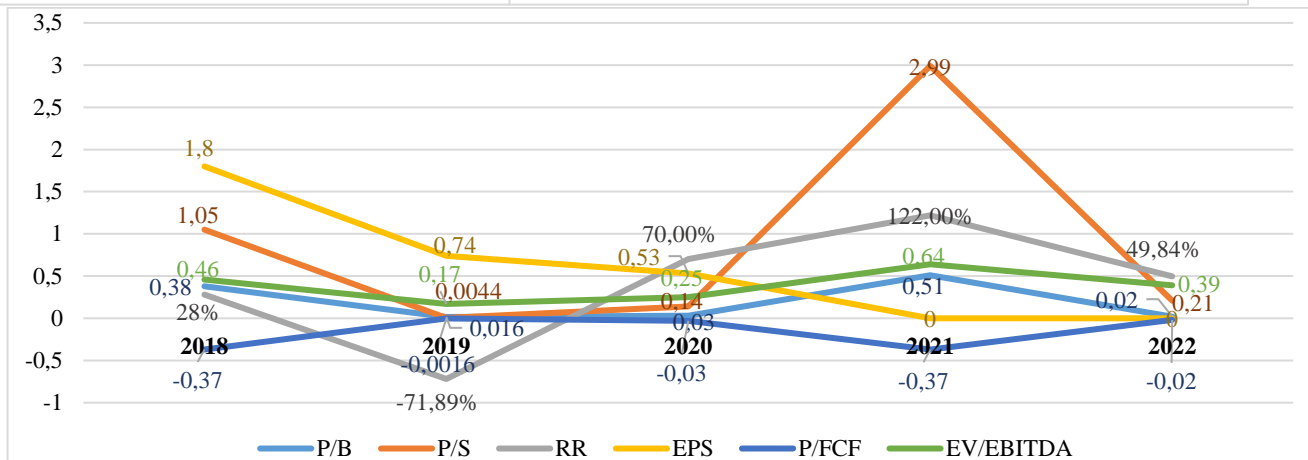

Рис. 5. Динаміка показників емітента Укренергомашини P/B, P/S, RR, EPS, P/FCF, EV/EBITDA [6].

Високий коефіцієнт P/E може означати, що ціна акції є високою відносно прибутку та переоцінена. І навпаки, низький P/E може означати, що ціна акцій є низькою відносно прибутку. Серед вище наведених підприємств лише Укртелеком має недооцінені акції. Коефіцієнт P/B відображає вартість, яку учасники ринку надають власному капіталу компанії відносно балансової вартості її власного

капіталу. Традиційно, будь-яке значення нижче 1,0 вважається бажаним для інвесторів. Серед вище наведених підприємств лише Укртелеком має недооцінені акції. Проте зважаючи на збитки компанії у 2022 році, то найкращий Р/Е в Укренергомашини, він принаймні додатний хоч і дуже високий – 674,5. Відношення Р/В за період з 2018 по 2022 роки змінювався не суттєво, а його абсолютне значення знаходиться в межах норми.

При аналізі показника прибутковості на акцію, можна зробити висновок, що впродовж періоду з 2018 по 2022 цей показник у всіх підприємствах дещо знизився.

Співвідношення ціни до продажу (P/S) — це коефіцієнт оцінки, який порівнює ціну акцій компанії з її доходом. Це показник цінності, яку фінансові ринки надають кожній грошовій одиниці продажів або доходів компанії. Що нижче значення показника, то більша привабливість активу компанії. В порівнянні з минулим роком, коефіцієнт для підприємств Київмедпрепарат та Укртелеком підвищилися, але значення не виходять за межі норми

Позитивне значення P/FCF показує, що компанія має достатньо коштів для розширення підприємства, погашення боргу. Тому, що нижчий показник, то привабливіша акція. Негативне значення, показує, що компанія має труднощі із отриманням достатньо коштів для погашення зобов'язань на даний період. В порівнянні з минулим роком, P/FCF значно покращилося у Київмедпрепарат (у 18 разів) і Укренергомашини (у 2 рази). (рис. 2, 4, 5)

Зазвичай значення EV/EBITDA нижче 10 вважаються здоровими. За даними на рис.2 і 4 підприємства Укртелеком і Київмедпрепарат мають тенденцію збільшувати значення показника, що є поганим сигналом.

Коефіцієнт реінвестування – показник рентабельності, який дозволяє оцінити поточну політику розподілу прибутку компанії. Високе значення говорить про те, що значна частина прибутку реінвестована у підприємство. Значення показника вище 100%, то це означає, що отриманий чистий прибуток є не єдиним фактором, який призвів до зростання резервного капіталу і фонду нерозподіленого прибутку компанії. Київмедпрепарат має майже стабільний коефіцієнт реінвестування на рівні 100%.

Отже на оцінку привабливості акцій підприємств впливають багато показників. На оцінку вітчизняних підприємств негативний вплив має відношення ринкової капіталізації до вільних грошових потоків, так як витрати на капітал перевищують операційний грошовий потік. Також збитки у діяльності підприємств можуть бути результатом негативної оцінки інвестиційної привабливості активів. Натомість такі показники як Р/В, P/S, RR вказують на недооціненість активів обраних підприємств, що означає, що в довгостроковій перспективі акціонери з високою імовірністю отримають прибуток від інвестицій в акції цих емітентів.

Список використаних джерел

1. Біржовий список цінних паперів станом на 05.07.2024.
URL: <https://www.ux.ua/ua/issues.aspx?st=1>

2. Сігал, Майк Джей Бойл, Катріна Мунік'елло. Фундаментальний аналіз: принципи, типи та способи його використання. URL: <https://www.investopedia.com/terms/a/absolute-value.asp>
3. Джерело: Кобилецький В. Р., Коефіцієнт реінвестування / В. Р. Кобилецький // Онлайн-журнал «Financial Analysis online» [Електронний ресурс] – Режим доступу. URL: <https://analizua.com/slovník-ekonomichnikh-terminiv/342-koefitsient-reinvestuvannya>
4. Річна інформація емітента Укртелеком URL: <https://ukrtelecom.ua/about/accounting/regulyarna-richna-informatsiya>
5. Річна інформація емітента Київмедпрепарат URL: <https://kyivmedpreparat.com/shareholders>
6. Річна інформація емітента Українські енергетичні машини URL: <https://ukrenergymachines.com/investors/reports/131>

Стрілецька Є.К.

Національний університет «Києво-Могилянська академія»,
студентка БП-1 «Економіка»

ЕФЕКТИВНІСТЬ ВИКОРИСТАННЯ ІНСТРУМЕНТІВ МОНЕТАРНОЇ ПОЛІТИКИ ДЛЯ БОРОТЬБИ З ЕКОНОМІЧНИМИ КРИЗАМИ

Початок повномасштабної війни з російською федерацією запустив руйнівні процеси у всіх галузях нашої економіки. Військова агресія викликала масштабні руйнування виробничого капіталу та інфраструктури нашої держави, принесла великі людські жертви та соціальні втрати. Значна частина території країни була окупована, замінована або залишається прифронтовою зоною, що унеможливило життя на ній та економічне процвітання й розвиток. Більшість стратегічних підприємств і провідних бізнесів були повністю знищені чи зазнали сильних руйнувань. Війна призвела до скорочення робочих місць і доходів, зменшила купівельну спроможність населення і обсяги накопичених активів. У 2022 році національна економіка втратила 29,1% реального ВВП, а 13,5 млн. українців змушені були залишити місця проживання. Понад 7 млн осіб опинилися за межею бідності, а рівень бідності населення сягнув 24%[7].

У цей складний час стан економіки країни є надзвичайно нестабільним. Через що виникає питання стосовно забезпечення стабільного розвитку в національній економіці країни. Одним із провідних чинників боротьби з економічними кризами є проведення цілеспрямованої та ефективної монетарної політики Національним банком України, а також ефективне використання її інструментів, а саме: облікова ставка процента, норма обов'язкових резервів банків та ін.

Грошово-кредитна (монетарна) політика – це сукупність форм та засобів державного впливу на пропозицію грошей з метою забезпечення рівноваги між